

УДК 027.7:004.775]:[378.046-021.68:37](477)
DOI: 10.36273/2076-9555.2019.10(279).30-34

Наталія Міщанин,
аспірантка Харківської державної академії культури,
e-mail: mishchanin1@gmail.com

Проблеми формування інтернет-ресурсів бібліотек системи неперервної педагогічної освіти України

На основі результатів контент-аналізу вебсайтів центральних і регіональних установ системи неперервної педагогічної освіти України схарактеризовано сучасний стан інтернет-ресурсів бібліотек мережі, визначено проблеми їх формування та напрями вдосконалення. Розглянуто особливості типо-видової структури повнотекстового контенту інституційних репозитаріїв бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти (ОПППО) України, наголошено на низькому рівні оприлюднення ними результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Доведено потребу вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення суб'єктів системи неперервної педагогічної освіти на основі посилення корпоративної взаємодії освітянських бібліотек, активізації координаційної діяльності провідних книгозбірень, що виконують функції науково-методичних центрів галузі. Обґрунтовано вагомий внесок Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) в розроблення типової структури вебсайта педагогічної бібліотеки, обов'язковими компонентами якого мають бути: електронний каталог і повнотекстові бази даних (БД); проблемно-тематичний навігатор як система гіперпосилань на профільні інтернет-ресурси вітчизняних і закордонних агрегаторів БД; створення рубрикації повнотекстового контенту інституційного репозитарію за типами документів, що архівуються в ньому, для якнайповнішого відображення результатів діяльності освітянських установ. Зауважено, що система онлайн-інформаційних продуктів і послуг освітянських бібліотек має постійно розвиватися, збагачуючись інноваційними формами дистантного обслуговування користувачів. Важливим напрямом роботи науково-методичних центрів мережі освітянських бібліотек має бути організація системних заходів із підвищення кваліфікації працівників, розподіл обов'язків щодо агрегації єдиного корпоративного повнотекстового інтернет-ресурсу галузі.

Ключові слова: неперервна педагогічна освіта, бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, інтернет-ресурси, інституційні депозитарії

Постановка проблеми. Відповідно до завдань затвердженої 2018 р. Міністерством освіти і науки (МОН) України "Концепції розвитку педагогічної освіти" [12], важливою умовою підготовки педагогічних працівників нової генерації є забезпечення їх безперервної професійної освіти та підвищення кваліфікації. Реалізація цього завдання неможлива без запровадження дистантного бібліотечно-інформаційного супроводу, корпоративного створення національного та незалежних порталів розвитку педагогічної майстерності для забезпечення вільного доступу до профільних інформаційних ресурсів (цифрових архівів наукових і навчально-методичних видань, професійних журналів, баз даних шкільних електронних підручників), освітніх онлайн-платформ і дистанційних курсів підвищення кваліфікації.

Станом на 2010 р. усі 26 бібліотек інститутів післядипломної педагогічної освіти України мали власну вебсторінку на сайті закладу, проте й понині мережеві ресурси та сервіси більшості книгозбірень виконують переважно інформаційно-презентаційні функції, обсяги розміщених на сайтах бібліографічних та повнотекстових баз даних свідчать про початковий етап їх агрегації. Отже, актуальною проблемою є дисбаланс між комунікаційним запитом педагогічних працівників на комфортне дистантне бібліотечно-інформаційне обслуговування та низьким рівнем готовності й спроможності сучасних бібліотек системи неперервної педагогічної освіти України до запровадження інноваційних інтернет-ресурсів і сервісів.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Найвагоміший внесок у розроблення теоретико-методичних й організаційних проблем запровадження надійної та якісної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення розвитку національної освіти, педагогічної науки та практики належить колективу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук (НАПН) України. Як головний галузевий координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН і НАПН України ця установа очолює організацію формування всеукраїнського корпоративного електронного ресурсу з питань педагогіки та психології, розробляє методики ефективного обміну бібліографічними даними, що є основою генерування змістовних профільних БД. Першими спробами ґрунтовного аналізу якості представництва освітянських бібліотек у мережі інтернет були дослідження В. Здановської [7], П. Рогової [14], Л. Савенкової [15], І. Хемчян [18]. На їх основі колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розробив три основоположні документи, що заклали теоретико-організаційні та методичні підвалини формування інтегрованого галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу на засадах координування та корпоративної взаємодії всіх типів освітянських бібліотек, зокрема: "Стратегію розвитку бібліотечно-інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського" [16], "Модель всеукраїнського галузевого інформацій-

ного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського" [13], "Концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського" [9].

Одним з основних напрямів діяльності ДНПБ є науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку мережі освітянських бібліотек МОН та НАПН України, яка наразі налічує майже 16 тис. установ. Для узгодження роботи мережі як єдиної системи фахівці створюють нормативно-правову та інструктивну базу; запроваджують координування й кооперування бібліотечно-бібліографічного обслуговування, зведене планування науково-методичної, науково-дослідної та інформаційно-видавничої діяльності; втілюють єдині принципи створення й використання галузевого інформаційного ресурсу в традиційному та електронному форматах і його інтегрування в національний та світовий інформаційний простір. Упродовж останнього десятиріччя колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського видав кілька монографій, що містили ґрунтовний аналіз стану та проблем розбудови інформаційного середовища освітянської галузі в умовах глобальних технологічних трансформацій. Зокрема, в колективній монографії "Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України" [11] визначено основні завдання щодо втілення стратегії інноваційного розвитку мережі вітчизняних освітянських бібліотек, поміж яких: наукова, методична та організаційна підтримка їх інноваційної діяльності; проведення цільових моніторингових досліджень, що слугуватимуть підґрунтям для вдосконалення корпоративної співпраці; формування професійних інформаційних ресурсів для самоосвіти бібліотекарів на порталі ДНПБ тощо. Проте, попри сформованість теоретичної бази організації корпоративної співпраці освітянських бібліотек, темпи та якість її практичної реалізації потребують вдосконалення. Слабою ланкою в налагодженні ефективної взаємодії у процесі агрегації повнотекстового корпоративного інтернет-ресурсу для освітянської галузі України є саме мережа бібліотек закладів системи неперервної педагогічної освіти.

Мета статті — визначення сучасного стану та напрямів подолання основних проблем формування інтернет-ресурсів бібліотек системи неперервної педагогічної освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами контент-аналізу 26 вебсайтів центральних і регіональних установ післядипломної педагогічної освіти України виявлено, що масштаби та темпи агрегації бібліотеками повнотекстових онлайн-вих ресурсів ОППО в умовах докорінного реформування освіти не відповідають сучасним вимогам. Наприклад, книгозбірні 10 (40%) інститутів неперервної педагогічної освіти взагалі не мають власної вебсторінки; з 16 установ, бібліотеки яких мають окрему вебсторінку, лише 6 (23%) пропонують через неї дистанційний доступ до електронного каталогу, 7 (27%) — до повнотекстових баз даних наукових збірників, науково-дослідних і науково-методичних праць співробітників інститутів, репозитаріїв випускових кваліфікаційних робіт слухачів курсів підвищення квалі-

фікації. Показовим для вивчення й запозичення є досвід науково-методичної бібліотеки Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського, співробітники якої об'єднали зусилля з фахівцями кафедри інформаційно-комп'ютерних технологій в освіті та створили спеціалізований портал із віртуальним простором для розвитку професійної компетентності співробітників і слухачів закладу. Крім можливості переходу до ресурсів електронної бібліотеки Інституту модернізації змісту освіти НАПН України, на новоствореному сайті подано корисні посилання на тематичні блоги соціальних мереж, інноваційні онлайн-тренінги для освітян тощо.

Попри наявність висококваліфікованого кадрового й потужного інформаційного потенціалу, більшість бібліотек мають вкрай нерозвинені бібліографічні та повнотекстові вебресурси. Зокрема, науково-педагогічна бібліотека Херсонської академії неперервної освіти (ХАНП), що визнана однією з найкращих у системі галузевих книгозбірень, має найбільші за обсягом бібліографічні бази даних (понад 66 тис. записів), але на сайті дистанційного доступу до електронного каталогу немає (http://academy.ks.ua/?page_id=28). Розміщений на порталі ХАНП академічний репозитарій, на жаль, не містить жодного документа, хоча в умовах запровадження політики прозорості та інформаційної відкритості заклади післядипломної освіти мають оприлюднювати результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників через архівування звітів і випускових робіт слухачів про здобуті компетентності й результати навчання, а також авторські розробки уроків, цифрові освітні ресурси, якими під час підвищення кваліфікації педагоги-предметники наповнюють свої електронні портфоліо.

Позитивним прикладом змістовного контенту є сайт Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників (<http://oiopp.ed-sp.net/?q=digital-resources-collection>). Майже 12 тис. цифрових об'єктів зберігання (електронні навчальні та методичні посібники, дидактичні розробки, тестові завдання, відеопрезентації, авторські відеофільми вчителів тощо) структуровано за трьома основними розділами: "Дошкільна освіта", "Початкова освіта", "Загальна середня освіта", а всередині розділів — за предметами та рівнями навчання.

Якісне наповнення має сайт Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, що від 2011 р. репрезентує тематику та титульні листи атестаційних робіт слухачів (загалом понад 6 тис.), електронний каталог усіх періодичних видань бібліотеки з відсканованим змістом кожного номера, каталог книг, що охоплює більш як 13 тис. записів, огляди щоквартального науково-методичного вісника Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти "Педагогічний пошук" від 2012 р. і донині (<http://vippo.org.ua/index.php?pagename=biblioteka>).

Варто зауважити, що у структурі Університету менеджменту освіти НАПН України діє Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти (ЦІППО) з функціями Всеукраїнського навчального і науково-методичного центру галузі післядипломної педагогічної освіти. Заклад має опікуватися, зокрема, й вдосконаленням контенту та структури вебсайтів бібліо-

тек регіональних установ системи безперервної педагогічної освіти, оскільки його головне завдання — організація постійного розвитку педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів освіти відповідно до сучасних суспільних запитів та індивідуальних потреб слухачів через різноманітні види, форми й інноваційні моделі підвищення кваліфікації (<http://umo.edu.ua/institutes/cipro>). Без якісного та комфортного бібліотечно-інформаційного супроводу системи підвищення кваліфікації реалізувати це завдання буде вкрай важко.

На сайті наукової бібліотеки Університету менеджменту освіти НАПН України (<http://umo.edu.ua/scientific-library>) зазначено, що однією з її функцій є підвищення ефективності обслуговування користувачів завдяки взаємодії з всеукраїнськими та галузевими інформаційними центрами, надання доступу до вітчизняних і світових ресурсів. Проте на сайті бібліотеки немає ані електронного каталогу, ані архіву повних версій періодичних видань університету, її цифровий репозитарій містить лише такі повнотекстові документи: 2 наукових посібники, 10 збірників наукових конференцій, проведених на базі ЗВО впродовж 2012—2016 рр., 3 навчально-методичні посібники та 9 методичних рекомендацій, майже 200 дисертацій та їх авторефератів, захищених у спеціалізованій вченій раді університету. У цифровому архіві монографій співробітників навчального закладу репрезентовано тільки анотації до 30 видань, хоча інституційний депозитарій має надавати дистантний доступ до повнотекстових електронних документів.

Інформаційне забезпечення суб'єктів післядипломної педагогічної освіти доповнює посилання з сайту наукової бібліотеки Університету менеджменту освіти на ресурси Електронної бібліотеки НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/zipo/>), контент якої охоплює 380 публікацій співробітників Центрального інституту післядипломної освіти, оприлюднених у фахових виданнях і збірниках тез конференцій. Однак загалом ситуація з наповненням вебсторінок більшої частини бібліотек інститутів післядипломної педагогічної освіти свідчить про потребу послідовної й цілеспрямованої реалізації принципів

координації та кооперації в організації їхньої взаємодії. Зокрема, сайти лише 10 із 26 установ містять посилання на корпоративний електронний ресурс Університету менеджменту освіти НАПН України; тільки 6 книгозбірень пропонують посилання на ресурси електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, яка агрегує потужний комплекс повнотекстових зведених БД: дисертацій із питань освіти, педагогіки й психології; профільних збірників наукових праць і періодичних видань; бібліографічних видань освітянських бібліотек. Ця установа як науково-методичний центр галузі має сприяти підвищенню якості та змістовності мережевого контенту освітянських бібліотек країни. Поміж першочергових завдань — розроблення типової структури вебсайта педагогічної книгозбірні, обов'язковим компонентом якого мають бути: електронний каталог та повнотекстові бази даних; проблемно-тематичний навігатор як система гіперпосилань на профільні інтернет-ресурси вітчизняних і закордонних агрегаторів БД; створення чіткої та зручної рубрикації повнотекстового контенту інституційного репозитарію за типами документів, що архівуються в ньому, обов'язкова наявність кваліфікаційних праць слухачів системи післядипломної педагогічної освіти. На базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського слід запровадити системні заходи з підвищення кваліфікації працівників освітянських бібліотек, розподілу між установами обов'язків щодо консолідації єдиного корпоративного повнотекстового інтернет-ресурсу.

Висновки. Відповідно до вимог інноваційного розвитку суспільства та розбудови економіки знань важливим є випереджальний характер підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів галузі. Досягненню цієї мети сприятимуть потужні й змістовні бібліотечно-інформаційні інтернет-ресурси та онлайн-сервіси, створення яких на засадах кооперації й координації зусиль усіх освітянських книгозбірень під централізованим організаційно-методичним керівництвом Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського є нині першочерговим завданням модернізації вітчизняної системи неперервної педагогічної освіти.

Список використаної літератури

1. *Артемов Ю.* Аналіз деяких шляхів інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів / Юрій Артемов // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 11. — С. 1—3.
2. *Березівська Л. Д.* До 25-річчя Національної академії педагогічних наук України: здобутки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в науково-інформаційному забезпеченні освіти (2012—2016) / Л. Д. Березівська // Наукові праці Державної педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. — Київ, 2017. — Вип. 6. — С. 6—13.
3. *Бібліотечно-інформаційне забезпечення освіти* / [О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська, І. І. Хемчян] // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ: Пед. думка, 2016. — С. 183—189.
4. *Вараксіна Н. В.* Концепція науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Н. В. Вараксіна; [наук. ред. Рогова П. І.]; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ; Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. — 23 с.
5. *Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів: монографія* / [О. М. Спірін, С. М. Іванова, О. В. Новицький та ін.]. — Київ: Педагогічна думка, 2012. — 176 с.
6. *Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства* / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ: НБУВ, 2011. — 235 с.
7. *Здановська В. П.* Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти — центри інформаційної підтримки освіти в регіонах / Валентина Здановська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2007. — Вип. 16. — С. 53—63.

8. Іванова С. М. Наукова електронна бібліотека НАПН України як засіб інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень / С. М. Іванова // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2015. — № 6. — С. 38—43.
9. Концепція створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського / [авт.: Рогова П. І., Артемов Ю. І. та ін.]; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. — 19 с.
10. Науково-організаційні засади проектування мережі електронних бібліотек установ НАПН України : монографія / колектив авторів, за наук. ред. проф. О. М. Спіріна. — Київ : Атіка, 2014. — 178 с.
11. Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітньої галузі України : колективна монографія / [авт. кол.: Л. О. Біла, Л. М. Бондар, О. Б. Бондарчук та ін. ; наук. ред.: Л. М. Заліток, І. Г. Лобановська]; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ : [б. в.], 2016. — 175 с.
12. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 6 липня 2018 р. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>. — Назва з екрана.
13. Рогова П. І. Модель всеукраїнського галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (описова) / П. І. Рогова, Н. В. Вараксіна ; [наук. ред. П. І. Рогова]; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ : [Нілан-ЛТД], 2010. — 79 с.
14. Рогова П. І. Роль освітніх бібліотек у формуванні інформаційного простору держави / П. І. Рогова // Педагогічний вісник. — Черкаси, 2009. — № 1. — С. 13—16.
15. Савенкова Л. В. Якість веб-представництва бібліотек педагогічних університетів України в Інтернеті / Л. В. Савенкова // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ, 2008. — Вип. 1: Науково-інформаційне забезпечення освітньої галузі України. — С. 220—231.
16. Стратегія розвитку бібліотечно-інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / [уклад.: Артемов Ю. І., Рогова П. І., Вараксіна Н. В.]; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ : [б. в.], 2010. — 29 с.
17. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017—2026 роки / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.: Березівська Л. Д., Зозуля С. М., Страйгордська Л. І.]; за заг. ред. Л. Д. Березівської. — Київ, 2017. — 29 с.
18. Хемчян І. І. Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку інформаційної діяльності спеціальних педагогічних бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти / І. І. Хемчян // Освітні бібліотеки України в реалізації програми рівного доступу до якісної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, 20—22 жовт. 2008 р., м. Черкаси / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Черкас. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. — Режим доступу: <http://www.library.edu.ua.net/datas/upload/files/hemchan.pdf>. — Назва з екрана.

Natalia Michanyn

Problems of formation of Internet resources of librarians systems of continuous pedagogical education of Ukraine

Drawing on the results of the content analysis of the websites of the central and regional institutions of the system of continuing pedagogical education of Ukraine, the current state of Internet resources of the network libraries is described; the issues of their development and focus areas of improvement are highlighted. The paper outlines the features of type and form structure of full-text content of institutional repositories of libraries of regional institutions of postgraduate pedagogical education of Ukraine and shows the low level of publication of the results of advanced training among teachers.

The author proves the necessity of increasing the effectiveness of library and information support of the subjects of the system of continuing pedagogical education on the basis of intensifying the corporate interaction of educational libraries and making more active the coordinating work of the leading libraries which perform the functions of research and methodological centers. The key role of V. O. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine concerning the development of the type structure of the website of a pedagogical library is justified. Its normative components should be as follows: an electronic catalog and full-text databases; an issue and topic navigator as a system of hyperlinks to the profile Internet resources of national and foreign aggregators of DB; developing the well-thought-out heading of full-text content of the institutional repository according to the types of documents that are archived in it and reflect the effectiveness of the activities of educational institutions. It is necessary to further develop the system of online information products and services of educational libraries, to introduce the innovative forms of distant user servicing.

A focus area of work of scientific and methodological centers of the network of educational libraries is organizing events of interest for staff advanced training as well as allocation of responsibilities concerning aggregation of a single corporate full-text Internet resource of the sector.

Keywords: *continuous pedagogical education, libraries of regional postgraduate pedagogical education institutes, Internet resources, institutional repositories*

References

1. Artemov Y. (2011). Analiz deyakih shlyahiv integratsiyi bibliotечно-informacijnih resursiv. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 11, pp. 1—3.
2. Berezivska L. D. (2017). Do 25-richchya Nacionalnoyi akademiyi pedagogichnih nauk Ukrainy: zdobutki Derzhavnoyi nauково-pedagogichnoyi biblioteki Ukrainy imeni V. O. Suhomlynskogo v nauково-informacijnomu zabezpechenni osviti (2012—2016). *Naukovi praci Derzhavnoyi pedagogichnoyi biblioteki Ukrainy im. V. O. Suhomlynskogo*, 6, pp. 6—13.
3. Suhomlynska O. V. and others, (2016). Bibliotечно-informacijne zabezpechennya osviti. *Nacionalna dopovid pro stan i perspektivi rozvitku osviti v Ukrainy*. Kyiv: Ped. dumka, pp. 183—189.
4. Varaksina N. V. (2013). *Konceptiya nauково-pedagogichnoyi elektronnoyi biblioteki Derzhavnoyi nauково-pedagogichnoyi biblioteki Ukrainy imeni V. O. Suhomlynskogo*. Kyiv ; Vinnitsya: Nilan-LTD.
5. Spirin O. M. and others, (2012). *Elektronni bibliotichni informacijni sistemi naukovih i navchalnih zakladiv*. Kyiv: Pedagogichna dumka.
6. Onishenko O. S. and others. (2011). *Elektronni informacijni resursi bibliotek u pidnesenni intelektualnogo i duhovnogo potencialu ukrajynskogo suspilstva*. Kyiv: NBUV.

7. Zdanovska V. P. (2007). Biblioteki oblasnih institutiv pislyadiplomnoyi pedagogichnoyi osviti — centri informacijnoyi pidtrimki osviti v regionah. *Nauk. pr. Nac. b-ki Ukraini im. V. I. Vernadskogo*, 16, pp. 53—63.
8. Ivanova S. M. (2015). Naukova elektronna biblioteka NAPN Ukraini yak zasib informacijno-analitichnoyi pidtrimki pedagogichnih doslidzhen. *Komp'yuter u shkoli ta sim'yi*, 6, pp. 38—43.
9. Rogova P. I. and others, (2013). *Koncepciya stvorenniya integrovanoogo galuzevogo informacijnogo resursu v Derzhavnij naukovo-pedagogichnij biblioteci Ukraini imeni V. O. Suhomlinskogo*. Vinnicya: Nilan-LTD.
10. Kolektiv avtoriv, za nauk. red. prof. O. M. Spirina, (2014). *Naukovo-organizacijni zasadi proektuvannya merezhi elektronnih bibliotek ustanov NAPN Ukraini*. Kyiv: Atika.
11. Bila L. O. and others, (2016). *Organizaciya i metodika stvorenniya galuzevih bibliotechno-informacijnih resursiv dlya osvityanskoyi galuzi Ukraini*. Kyiv: [b. v.].
12. Ministerstvo osviti i nauki Ukraini, (2018). *Pro zatverdzhennya Koncepciyi rozvitku pedagogichnoyi osviti*. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
13. Rogova P. I. (2010). *Model vseukrayinskogo galuzevogo informacijnogo resursu na bazi Derzhavnoyi naukovo-pedagogichnoyi biblioteki Ukraini imeni V. O. Suhomlinskogo (opisova)*. Kyiv: [Nilan-LTD].
14. Rogova P. I. (2009). Rol osvityanskih bibliotek u formuvanni informacijnogo prostoru derzhavi. *Pedagogichnij visnik*, 1, pp. 13—16.
15. Savenkova L. V. (2008). Yakist veb-predstavnicva bibliotek pedagogichnih universitetiv Ukraini v Internet. *Nauk. pr. Derzh. nauk.-ped. b-ki Ukraini im. V. O. Suhomlinskogo*, 1, pp. 220—231.
16. Artemov Y. and others, (2010). *Strategiya rozvitku bibliotechno-informacijnogo resursu Derzhavnoyi naukovo-pedagogichnoyi biblioteki Ukraini imeni V. O. Suhomlinskogo*. Kyiv: [b. v.].
17. Berezivska L. D. and others, (2017). *Strategiya rozvitku Derzhavnoyi naukovo-pedagogichnoyi biblioteki Ukraini imeni V. O. Suhomlinskogo na 2017—2026 roki*. Kyiv.
18. Hemchyan I. I. (2008). Naukovo-metodichne zabezpechennya innovacijnogo rozvitku informacijnoyi diyalnosti specialnih pedagogichnih bibliotek oblasnih institutiv pislyadiplomnoyi pedagogichnoyi osviti. In *Osvityanski biblioteki Ukraini v realizaciyi programi rivnogo dostupu do yakisnoyi osviti*. Available at: <http://www.library.edu.ua/net/datas/upload/files/hemchan.pdf>.

Надійшла до редакції 9 серпня 2019 року

УДК 025.5:004.05]:021.89/.9](477)

DOI: 10.36273/2076-9555.2019.10(279).34-37

Валентина Медведєва,

кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу
оперативної інформації НБУВ,
e-mail: vilena_21@ukr.net

Стратегічні комунікації в науково-інформаційній діяльності бібліотек

У статті досліджено роль стратегічних комунікацій у науково-інформаційній діяльності бібліотечного закладу. Розглянуто стратегічні напрями розвитку вітчизняних бібліотек. Зосереджено увагу на роботі їх аналітичних підрозділів у системі стратегічних комунікацій в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Проаналізовано схвалений Кабінетом Міністрів України план заходів із реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018—2021 рр., що передбачає проведення циклу заходів та інформаційних кампаній. Зокрема, запроєктовано виробництво інформаційної, аудіовізуальної, друкованої продукції та розміщення її в ефірі загальнонаціональних і регіональних теле- та радіоканалів, в інтернеті тощо.

Наголошено, що така ухвала дасть змогу впровадити інструмент для скоординованих дій центральних і місцевих органів виконавчої влади в євроінтеграційному напрямі й сприятиме посиленню підтримки громадянами України державної політики у цій галузі.

Розглянуто насальні проблеми, що уповільнюють розвиток бібліотечної справи в Україні. Це стосується провідних положень щодо реформування бібліотечної справи, зокрема напрямів модернізації бібліотек, оцифрування фондів, технічного й технологічного переоснащення, перерозподілу кадрових ресурсів тощо.

Приділено увагу формуванню системи стратегічних комунікацій в Україні, що дає змогу науковим бібліотекам визначити своє місце у цій системі за умови трансформації в осередки інтелектуального опрацювання інформації, підвищення якості інформаційних продуктів, сервісів і послуг, комфорту, оперативності та надійності обслуговування.

Ключові слова: бібліотечна справа, стратегічні комунікації, інформаційно-аналітична діяльність бібліотек, інформаційне суспільство, сучасний інформаційний простір

Постановка проблеми. На нинішньому етапі розвитку соціуму обсяги виробництва якісної суспільно значущої інформації та поширення її у міжнародному просторі стають вагомим показником технологічного потенціалу країни. З огляду на тенденції сьогодення нагальним завданням є розроблення стратегії репрезентації вітчизняних інформаційних ресурсів, а також організація інформаційної діяльності для посилення позиції України на світовій арені. Виходячи з національних інтересів нашої держави, така концепція має бути сформована під керівництвом уряду й втілена в життя за активної участі

представників державних структур, науки, авторитетних суспільних організацій та міжнародної спільноти.

Нині система бібліотечних установ, як і система інформаційних баз країни загалом, потребує єдиної стратегії позиціонування й продуктивної діяльності для об'єднання сучасного суспільства, інтеграції незалежної України в європейський простір, надання оперативного доступу до інформації різним категоріям користувачів тощо. Отже, вагомим завданням вважаємо визначення ролі стратегічних комунікацій у науково-інформаційній діяльності бібліотек.